

**TIERPS
KOMMUN**

Riktlinje för fördjupad samverkan med det civila samhället

- **Idéburet offentligt partnerskap, upphandling
av tjänster och reserverade kontrakt**

Dokumentets giltighet och beslut

Dokumentnamn: Riktlinje för Tierps kommuns
samverkan med det civila samhället
Gäller för: Tierps kommun
Gäller fr o m: 2020-03-24
Gäller t o m: 2025-12-31
Fastställd av: Kommunstyrelsen § 47/2020
Fastställd: 2020-02-11
Diarienummer: KS 2019/899

Dokumentansvar och handläggning

Dokumentansvarig: Randi Graungaard,
Kommundirektör
Handläggare: Jenny Ljungvall Cardoso,
Kommun- och upphandlingsjurist
Upphandlingsenheten

Dokumenthistorik

Tidigare beslut:
Upphäver:

Innehållsförteckning

Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte	4
Omfattning	4
Samarbete med det civila samhället	5
Förutsättningar för samverkan	5
Krav på organisation, ägare och ledning vid avtalstecknande	5
Idéburet offentligt partnerskap	5
Upphandling av tjänster	6
Reserverade kontrakt	7
Uppföljning av samverkan	7
Definitioner	7

Inledning

Tierps kommun ska verka för ett minskat utanförskap genom att aktivt arbeta för att medborgare är inkluderade i samhället och arbetslivet. Kommunen behöver ta tillvara på de resurser som finns i det lokala samhället som olika organisationer och föreningar, det så kallade civila samhället och samverka med dessa.

Samverkan med det civila samhället för att nå gemensamma samhällsmål ligger i allmänintresset och är förenliga med de kommunalrättsliga principerna. Kommunen har stor frihet att utforma olika former av samverkan om de innebär att medborgarna behandlas lika och att intresset är lokaliserat inom kommunen.¹

Bakgrund

Rikspolitikens mål för det civila samhället är sedan mars 2010 att förbättra villkoren för det civila samhället. Det civila samhället bidrar till samhällsutveckling och välfärd både som röstbärare och opinionsbildare samt med en mångfald verksamheter.² Till det civila samhället hör bland annat idéburna organisationer som verkar som aktörer inom välfärden, ideella föreningar och sociala företag. Kännetecknande för dessa aktörer är att de frivilligt valt att gå samman kring en idé och värdegrund, att allmännyttan eller medlemsnytta är deras främsta drivkraft samt att eventuella överskott går tillbaka till verksamheten och därmed kommer samhället tillgodo.

Tierps kommun ska ha en utarbetad strategi för att ta tillvara de krafter och resurser i samhället som det civila samhället kan bidra med. För att få en fungerande samverkan krävs att det finns strategiska beslut och ett gemensamt arbetssätt där kommunen långsiktigt kan bygga upp ett samarbete med det civila samhället som kommer medborgarna till nytta.

Syfte

Syftet med riktlinjen är att belysa de samverkansformer som kan användas mellan det civila samhället och Tierps kommun.

Omfattning

Riktlinjen reglerar samverkan mellan Tierps kommun och det civila samhället. Riktlinjen tar upp hur Tierps kommun strategiskt kan nyttja redan etablerade verksamheter och främja att nya verksamheter etableras i kommunen för att höja mervärdet för medlemmar i kommunen.

Riktlinjen ska fastställa hur kommunen ska agera avseende upphandling, Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) och andra samverkansformer.

Riktlinjen omfattar inte kommunens föreningsbidrag.

¹ Sou 2016:13

² prop. 2009/10:55 *En politik för det civila samhället* s. 44

Samarbete med det civila samhället

Tierps kommun kan samarbeta med idéburna organisationer. Detta kan genomföras på olika grunder. Samarbetsform ska väljas utifrån vad som bäst tjänar det syfte som samarbetet mynnar ut i. Beroende på vilken samarbetsform som passar bäst måste olika samverkansformer användas och olika krav på motparten måste ställas.

Förutsättningar för samverkan

- Organisationens ska ha lokal förankring och vända sig till invånarna i Tierps kommun.
- Organisationens ska vara uppbyggd och fungera enligt demokratiska principer samt ta ställning för demokrati, mångfald och samhällsnytta.
- Organisationens verksamhet ska ha allmänintresse och vara öppen för alla.
- Organisationens värderingar ska främja jämställdhet mellan könen, icke-diskriminering på grund av funktionsvariation, härkomst, religion, politisk tillhörighet, sexuell läggning eller identitet.
- Organisationens verksamhet ska vara drogfri och får inte uppmuntra till hot, våld, droganvändande eller alkohol.

Krav på organisation, ägare och ledning vid avtalstecknande

I samverkan med organisationer från det civila samhället måste Tierps kommun ta ställning till vilka prövningar som ska göras på ledning och ägare. Kommunen måste ta ställning till hur samverkan ser ut och vad dess syfte är.

Samverkan ska endast ske med organisationer som har en transparent, demokratisk och jämställd organisation.

Om samverkan avser att komplettera eller uppfylla det som faller inom kommunens lagstiftade ansvar bör en högre grad av kontroll göras. Samverkansform avgör också hur prövningen bör göras. Om Tierps kommun bistår med ekonomisk finansiering över ett prisbasbelopp ska alltid en kontroll göras av organisationen och dess företrädare. Kontrollen ska motsvara en leverantörskontroll enligt 13 och 15 kapitlet Lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU).

Om samverkan ska ske avseende ungdomsverksamhet ska ansvariga för verksamheten ta ut registerutdrag ur belastningsregistret på de ledare som har ansvar och kontakt med ungdomarna. Verksamheten ska på begäran visa upp detta för kommunen.

Idéburet offentligt partnerskap

IOP (idéburet offentligt partnerskap) är en avtalsmodell mellan en eller flera idéburna organisationer och den offentliga sektorn. En modell av partnerskap som kan användas när varken traditionellt föreningsbidrag eller upphandling är en lämplig form. IOP-avtal skrivs ofta runt en speciell verksamhet, som ägs av den idéburna organisationen, men som den offentliga sektorn vill medverka i.

Tierps kommun ska sträva mot att ingå IOP när:

- Verksamheten sker på initiativ av den idéburna organisationen
- Verksamheten är ett led i att förverkliga ett politiskt program eller plan, där de idéburna organisationerna särskilt nämns. Exempelvis en lokal överenskommelse
- Verksamheten inte kan ses som en del av det normerade föreningsbidraget
- Det inte finns en marknad eller en konkurrenssituation att vårda
- Bägge parterna är med och finansierar verksamheten (via pengar eller andra insatser)
- Verksamheten inte detaljregleras från kommunen
- Verksamheten ska drivas under en längre tid

Innan IOP-avtal tecknas ska avtalet prövas:

1. mot den kommunala kompetensen som anger vad kommunen kan engagera sig i för verksamheter,
2. om det rör sig om ett gemensamt mål där båda parter gynnas, och
3. att det inte strider statsbidragsreglerna, dvs i första hand om det omfattar ett stöd understigande 200 000 euro under tre år.

IOP-avtal ska inte tecknas:

1. inom områden där det finns en fungerande marknad och vissa aktörer kan gynnas eller missgynnas om ett samverkansavtal sluts med en viss aktör.
2. om det är köp av en tjänst, det vill säga att Kommunen detaljreglerar villkoren och köper en specifik tjänst, i så fall ska avtalet upphandlas.
3. det kan utgöra otillåtet statsstöd

IOP-avtal ska i regel tecknas av kommunstyrelsen. Om det är av principiell betydelse ska det godkännas av kommunfullmäktige. Avtalen ska sträva efter ett långsiktigt samarbete mot ett gemensamt mål, för att täcka ett socialt behov.

Upphandling av tjänster

Tierps kommun ska aktivt ta tillvara på de möjligheter som lagstiftningen ger till att upphandla sociala tjänster på ett sätt som gynnar det civila samhället.

Tierps kommun ska använda det utrymme som finns för att upphandla sociala tjänster för ett värde understigande det tröskelvärde som fastställs av Europeiska kommissionen avseende gränser för annonserad och gränsöverskridande upphandling. Detta för att gynna lokala aktörer inom det civila samhället och för att främja en lokal inkludering i samhället, både socialt och på arbetsmarknaden. Det innebär att krav ska ställas på långsiktigt samarbete mellan kommunen och aktörer inom det civila samhället. Lokal förankring och mervärden såsom inkludering,

återinvestering, möjlighet till anställning och en inkluderande värdegrund ska beaktas.

Tierps kommun ska också utnyttja det utrymme som finns för direktupphandling för sociala tjänster för kontrakt under 28 procent av tröskelvärdet³ för att få ett långsiktigt samarbete med det lokala civila samhället.

Reserverade kontrakt

Reserverade kontrakt enligt lag 2016:1145 om offentlig upphandling (LOU) ska endast undantagsvis nyttjas. De kan vara aktuella när det finns ett tillfälligt behov för sociala tjänster, där man inte ser ett långsiktigt återkommande behov. Regelverket säger att reserverade kontrakt endast får ha en kontraktstid på tre år och att leverantören inte får lämna anbud på samma kontraktobjekt de nästkommande tre åren.

Uppföljning av samverkan

Avtal som sluts baserade på samverkan mellan Kommunen och det civila samhället ska vila på en ömsesidig värdegrund och förtroende. Avtalen ska inte löpa på mer än fem år och verksamheten ska följas upp i form av resultat avseende:

- det område där parterna samverkar,
- personer i ledande ställning
- samt ekonomi minst en gång per år.

Detta gäller även avtal som har upphandlats.

All form av uppföljning ska regleras i avtalet mellan parterna. Resultaten av uppföljningen ska redovisas för Kommunstyrelsen en gång per år.

Definitioner

Civila samhället

En arena skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet där människor, grupper, organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen. I området ingår allt från nätverk och ideella organisationer till registrerade trossamfund med mera.

Idéburen organisation

Är ingen egen associationsform. Den används ofta som ett samlingsbegrepp för organisationer med olika associationsform som ideella föreningar, ekonomiska föreningar, stiftelser, trossamfund, aktiebolag med begränsad vinstutdelning. Idéburna organisationer kännetecknas av att de

- Syftar till att främja ett värde eller en idé
- Inte syftar till direkta privata ekonomiska vinster
- Gynnar allmän- eller medlemsintresset
- Inte är en del av stat och kommun.

³ Tröskelvärdet är den kontraktssumma som EU:s kommission fastställer för vilka upphandlingsförfaranden som ska tillämpas.

Idéburet offentligt partnerskap

Innebär att en offentlig aktör samverkar med en idéburen organisation om en specifik verksamhet genom en särskild överenskommelse